

Nr 365.

Av herr **Sederholm m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 220 med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen m. m. har i anslutning till av 1930 års kommunalskatteberedning företagna utredningar föreslagits nedsättning av repartitionstalet för jordbruksfastighets jordbruksvärde från 0.06 till 0.05 i förening med viss jämkning av de skattefria avdragen. Däremot har icke upptagits det förslag till nedsättning jämväl av repartitionstalet för skogsvärde från 0.04 till 0.03, varom kommunalskatteberedningen tillika föranstaltat undersökning. I enlighet med en avgiven reservation till kommunalskatteberedningens i propositionen omförmälda utlåtande äro vi emellertid av den uppfattningen, att sänkningen av repartitionstalet för jordbruksvärde bör kombineras med ändring av repartitionstalet för skogsvärde och få vi härutinnan åberopa vad i det följande anföres. Då den nuvarande skillnaden i repartitionstal mellan jordbruksvärde och skogsvärde har avsetts att kompenseras genom skogsaccisen, tillåta vi oss att först något beröra tillkomsten av skattesatsen för denna.

1927 års proposition med förslag till kommunalskattelag upptog repartitionstalet 0.04 för skogsvärde samt en skogsaccis, utgörande för primärkommunerna $\frac{1}{3}$ av medelutdebiteringen av allmän kommunalskatt för de senaste fem åren och för landstingen $\frac{1}{6}$ av medelutdebiteringen av landstingsskatt för samma tid. Skogsaccis skulle utgå för husbehovsvirke, men virke intill ett värde av 100 kronor skulle vara undantaget från accis. Enligt vad vederbörande departementschef uttalade i följande års proposition hade denna accisprocent, vilken ungefärligen motsvarade en fastighetsskatt å skogsvärde efter repartitionstalet 0.03, uträknats med utgångspunkt från att vid fastighetsskatten repartitionstalet för skogsvärde skulle vara 0.03 och att skogen alltså skulle träffas av en skatt, tillhopa svarande mot ett repartitionstal av 0.06. Med hänsyn till de ogynnsamma verkningar, som en lagstiftning med dessa repartitionstal kunde befaras medföra för vissa skogskommuners ekonomi, hade emellertid departementschefen ansett sig ej kunna förordna en dylik, utan förmenat att repartitionstalet för skogsvärde borde bestämmas till 0.04.

1927 års kommunalskatteutskott föreslog en accis efter ett procenttal, som motsvarade $\frac{1}{4}$ av de sista fem årens utdebitering till allmän kommu-

nalskatt, ehuru med ett maximum av 3 procent. Accis skulle enligt utskottet icke utgå till landsting samt utgå för husbehovsvirke blott i begränsad omfattning. I sin motivering uttalade utskottet bland annat, att kravet på rättvisa mot skogsägarna ej bleve tillfredsställt med mindre dessa genom reformen omedelbart erhöle en sådan ställning, att de ej bleve sämre behandlade än andra fastighetsägare. Gjorda kalkyler hade visat, att den av Kungl. Maj:t föreslagna skattesatsen för skogsaccis av $\frac{1}{3}$ av medelutdebiteringen för allmän kommunalskatt måste anses högt beräknad. De två procent på skogsvärdet, vilka bortföle såsom beskattningsunderlag, representerade nämligen ej en fristående objektskatt utan en garantiskatt, varför deras bortfallande medförde, att viss inkomst komme i stället såsom beskattningsunderlag. Utom i ett mindretal kommuner, där ej mera skog funnes än som huvudsakligen erfordrades för husbehov och där alltså skogsbeskattningen hade ringa betydelse, torde accisen fördenskull komma att giva full ersättning för den bortfallande fastighetsskatten, i många fall mer. Vid det förhållandet, att skogsbruket i gemen även efter den dåvarande accisens bortfallande torde få anses hårdare belastat än jordbruket, syntes det utskottet rimligt att ej vid landstingsbeskattningen kräva särskild compensation för den lättnad för skogsbruket, som följde av det sänkta repartitionstalet för skogsvärde.

1928 års proposition upptog kommunalskatteutskottets förslag, dock ej rörande accisens maximering till 3 procent. För övrigt må ur propositionen återgivas följande uttalande: »Vissa jämställighetskrav tala för repartitionstalet 0.05 för jordbruksvärde, men samma jämställighetskrav tala med nästan ännu större styrka för att den växande skogen ej blir sämre ställd än jordbruksfastighet i övrigt, ty jordbruket avkastar genomsnittligt vida mer än skogsbruket och bör följaktligen snarare kunna bära en starkare garanti.»

Vederbörande särskilda utskott år 1928 föreslog emellertid en skattesats för skogsaccisen av $\frac{1}{3}$. Utskottet yttrade, att det torde vara sannolikt att detta förslag innebure en starkare belastning av den växande skogen än av jordbruksvärde, men de i propositionen anförda siffror rörande betydelsen av enbart förslaget att sänka skogsbeskattningen syntes utskottet utgöra ett skäl till särskild försiktighet vid beskattningsunderlagets utmätande. Utskottet framhöll jämväl, att i förhållande till då gällande lagstiftning utskottets förslag medförde lättnad i skogsbrukets skattebörd.

Mot utskottets beslut, som fattades med den förseglade sedelns hjälp, avgavs reservation med yrkande om bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Denna reservation antogs av riksdagen. Det förtjänar påpekas, att medan reservationen utgick från att, på sätt 1927 års utskott utvecklat, ett repartitionstal för skogsvärde av 0.02 motsvarades av en skattesats för skogsaccisen av $\frac{1}{4}$, ej av 1928 års utskott gjordes gällande att denna beräkning var felaktig, utan åberopades för den högre skattesatsen som

nämnts huvudsakligen farhågor för minskning av kommunernas skatteunderlag.

Tar man i betraktande de förhållanden, varunder den nuvarande skattesatsen för skogsaccisen sålunda tillkommit — speciellt de skäl, som anförts för den högre accisen — synas nämnda förhållanden icke tyda på att skogsaccisen är för låg. Det verkar därför överraskande när i propositionen under hänvisning till just berörda förhållanden uttalas, att skattesatsen för skogsaccisen är lågt beräknad. Några närmare utredningar till stöd för riktigheten av detta påstående letar man förgäves efter i propositionen. Det är nu givet, att tvekan måste kunna råda om vilken skattesats motsvarar den compensation man åsyftar. Emellertid synes oss böra få gälla vad riksdagen en gång ansett rörande denna fråga, såvida ej oriktigheten av riksdagens uppfattning ådagalägges. Påpekas kan, att skattesatsen för skogsaccisen bestämts i enlighet med förslag, som vid 1928 års riksdag framlagts av den då sittande regeringen. Det avgörande i ifrågavarande sammanhang är för övrigt icke, om skogsaccisen »exakt» motsvarar ett repartitionstal för skogsvärde av 0.02, utan om den är så oriktigt beräknad, att den i gemen snarare kompenserar ett repartitionstal av 0.01. Att beakta är, att för att motsvara ett repartitionstal av 0.02 skogsaccisen kan utgå med ett mindre belopp vid ett repartitionstal för skogsvärde av 0.03 än vid gällande repartitionstal, beroende på att vid lägre repartitionstal jämföresevis större del av den beräknade inkomsten motsvaras av verklig inkomst.

Oberoende av det anförda tala emellertid skäl för att sänkning jämväl av repartitionstalet för skogsvärde vidtages. Den stegring av utdebiteringssatsen, som inträder i följd av sänkningen av repartitionstalet för jordbruksvärde och de extra skattefria avdragen, torde nämligen ofta komma att medföra en ökning av skogsbrukets skattebörd. Denna ökning kommer icke blott att gälla den allmänna kommunalskatten och landstingsskatten utan även skogsaccisen, beroende ju på att accisen grundas på ett medeltal av utdebiteringen till allmän kommunalskatt. Speciellt för större skogsägare, för vilka husbehovsvirkets undantagande från skogsaccis ej har betydelse och accisen därför redan nu är hög, synes denna skärpning av accisen obillig.

I det föregående ha vi uppehållit oss vid frågan om repartitionstalet för skogsvärdet huvudsakligen ur skatteteknisk synpunkt; detta i syfte att visa, att en sänkning av jordbruksvärdets repartitionstal från 0.06 till 0.05 bör åtföljas av en sänkning av skogsvärdets repartitionstal från 0.04 till 0.03, om ej själva skattesystemets inre sammanhang skall sönderbrytas och då samtidigt även en fullständigt oberättigad förskjutning av skattetrycket från jordbruket till skogen äga rum.

Emellertid måste vi ej blott av skattetekniska utan även av praktiskt ekonomiska orsaker hysa betänkligheter mot ett ökande av skogsbrukets andel i skatterepartitionen. Enligt de för den förestående fastighetstaxe-

ringen föreslagna grunderna komma fastigheternas jordbruksvärden att väsentligen nedgå. Även om allmänna saluvärdet enligt propositionens förslag icke må utan vidare bestämmas med ledning av de talrika exekutiva försäljningar, vilka för närvarande äga rum, utan mer i överensstämmelse med prisläget vid frivilliga försäljningar, så lärer det dock i varje fall komma att inträffa, att jordbruksvärdena högst väsentligt sjunka. Med skogsvärdena blir förhållandet ett annat. Den variabla faktorn vid skogstaxeringen är rotvärdet, och detta skall enligt propositionen fastställas som medeltal för en femårsperiod, vars virkespriser icke på något sätt kunna sägas vara representativa för det synnerligen dåliga konjunkturläge inom skogsbruk och skogsindustrier, vilket numera är rådande. Resultatet av denna medeltalsberäkning blir därför, att skogstaxeringen kommer att grundas på ett rotvärde, som säkerligen kommer att ligga över den nivå som för skogsbruket får anses normal. Den relativt obetydliga sänkning av skogsvärdena, som kommer att orsakas av den i propositionen föreslagna höjningen av avdragsprocenten, kommer icke att ens närmelsevis kunna motväga skogens här ovan berörda övertaxering.

Komma sålunda enligt de i propositionen föreslagna grunderna skogens taxeringsvärden med all sannolikhet att svara mot eller ligga över en normal konjunkturs nivå, så få å andra sidan skogsfastigheternas reella avkastningsvärden i nuvarande tid samt för den framtid, som kan överblickas, sägas ligga avsevärt under samma nivå. Samtliga virkes Sortiment hava undergått mycket betydande prissänkningar. Beträffande de lägre virkeskvaliteterna har detta prisfall varit särskilt starkt. Skogsavkastningens genomsnittliga rotvärde har härigenom nedgått till en mycket låg nivå. I orter med ur avsättnings- och transportsynpunkt sämre belägenhet har rotvärdet mångenstädes helt förintats. Måhända behövde allt för stor vikt ej fästas härvid, om man vågade hoppas, att konjunkturläget inom skogsbruket och träförädlingsindustrierna skulle i en nära framtid förbättras. Dessvärre tyda emellertid alla tecken på, att så ej skall bliva förhållandet. Snarare torde man få emotse, att det nuvarande marknadsläget skall bestå avsevärd tid framåt.

Vi vilja framhålla, att skogsbruket under dessa förhållanden icke äger den skattekraft, man tror sig kunna påräkna hos detsamma. Under gynnsammare tider får det sägas hava varit vanligt, att jordägarna, när de behövde kontanta medel, företogo avverkningar och skogsförsäljningar. Icke minst plägade detta ske för att uppbringa pengar till skatterna, såväl de på jordbruket som på skogen belöpande. Numera är emellertid denna utväg för skaffandet av kontanter stängd. Möjligheterna att överhuvudtaget kunna sälja virke äro ytterst begränsade, och de partier, vilka i bästa fall kunna avyttras, giva föga nettobehållning utöver omkostnaderna.

Det sagda torde vara nog att visa, att skogsbrukets skattekraft är

starkt försvagad samt att det därför måste betecknas såsom olämpligt att, på sätt i propositionen skett, föreslå en anordning, som i själva verket leder till en skärpning av skogsbrukets skattebörd.

Vi anse därför, att sänkningen av jordbruksvärdets repartitionstal från 0.06 till 0.05 bör åtföljas av en sänkning av skogsvärdets repartitionstal från 0.04 till 0.03. Vi skola nedan visa, att några besvärande följder för skattedragarna och kommunerna ej behöva befaras av en sådan åtgärd.

För smärre inkomsttagare — med beskattningsbar inkomst av högst 500 kronor — har man i allmänhet ej att räkna med ökning av skattebördan i anledning av nedsättning av repartitionstalet för jordbruksvärde, då förskjutningen kompenseras av de ökade skattefria avdragen. För berörda skattedragare har man sålunda i stort sett ej att tänka sig annan ökning av skattebördan på grund av sänkning av repartitionstalen för såväl jordbruksvärde som skogsvärde, än den som framgår av tab. nederst å sid. 39 i bilagorna till Kungl. Maj:ts proposition, därvid beaktas bör, att i tabellen angivna förskjutningar av utdebiteringssatserna äro uträknade utan hänsyn till ökningen av antalet inkomstskattekröner i följd av minskade procentavdrag. Tabellen utvisar en ökning av utdebiteringssatsen efter skatteutjämning, utgörande för 1,677 kommuner 0—0.10 kronor, för 580 kommuner 0.11—0.25 kronor, för 144 kommuner 0.26—0.50 kronor, för 14 kommuner 0.51—0.75 kronor, för 2 kommuner 0.76—1 krona samt för 1 kommun (Storsjö) 1.09 kronor. Genomsnittliga ökningen är ej större än 0.09 kronor. För inkomsttagare med över 500 kronor beskattningsbar inkomst har man åter att räkna med den i följd av sänkningen av repartitionstalet för jordbruksvärde inträdande ökningen av utdebiteringen, men angivna siffror åskådliggöra jämväl för dem den förskjutning, man har att tänka sig, om man vill ernå likformighet i beskattningen av jordbruksvärde och skogsvärde. Beaktar man hur genomgående låg denna förskjutning är och att endast i ett helt litet fåtal fall densamma blir mera anmärkningsvärd, kan icke göras gällande, att en nedsättning av repartitionstalet jämväl för skogsvärde i motsats till en nedsättning allenast av repartitionstalet för jordbruksvärde innebär fara för kommunernas beskattningsunderlag eller att förskjutningarna i utdebiteringssatserna i förstnämnda fall skulle vara mera oberäkneliga. Där för någon enstaka kommun förskjutningen blir av betydelse, kan man, i likhet med vad i propositionen uttalats rörande förskjutningar av utdebiteringarna i anledning av nedsättning av jordbruksvärdets repartitionstal, mildra övergången genom extra bidrag av skatteutjämningsmedel.

Såsom i en reservation till kommunalskatteberedningens utlåtande anförts, kan ej åberopas mot en sänkning av repartitionstalet för skogsvärde, att så sent som år 1928 skogsbruket erhållit skattelättnad i följd av den gamla skogsaccisens bortfallande. De skäl, som föranledde bortfallandet av nämnda accis, inskränka sig, enligt vad i reservationen närmare utvecklats, till att ha betydelse blott i avseende å den dåvarande gestaltningen av skogsbeskattningen.

Under åberopande av vad vi sålunda anfört, hemställa vi, att riksdagen måtte besluta,

att 2 och 45 §§ kommunalskattelagen skola erhålla följande lydelse:

2 §.

Allmän kommunalskatt är dels fastighetsskatt, dels kommunal inkomstskatt.

Såsom underlag för fastighetsskatt påföras skattskyldig:

för jordbruksfastighet: fem skatteören för varje etthundra kronor av fastighetens jordbruksvärde, fem skatteören för varje etthundra kronor av fastighetens tomt- och industrivärde samt tre skatteören för varje etthundra kronor av fastighetens skogsvärde;

för annan — — — fastighetens taxeringsvärde.

Såsom underlag — — — beskattningsbar inkomst.

Etthundra skatteören bilda en skattekrona.

45 §.

Genom fastighetsskatten skall inkomsten från fastighet anses vara beskattad till ett belopp motsvarande, i fråga om jordbruksfastighet, 5 procent av jordbruksvärdet och tomt- och industrivärdet samt 3 procent av skogsvärdet och, i fråga om annan fastighet, 5 procent av taxeringsvärdet. Vid beräkning — — — fastighetsskatt beskattats.

Rätt till — — — lägenheten belöper.

Har fastighet — — — ägt fastigheten.

Avdraget skall — — — gällande taxeringsvärdet.

(Se vidare anvisningarna.)

Tillika hemställas om den ändring i övergångsbestämmelserna till den föreslagna lagen om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen, som i anledning av nämnda formulering av 45 § betingas.

Stockholm den 12 April 1932.

<i>G. Sederholm.</i>	<i>Carl Lindmark.</i>	<i>N. Gabrielsson.</i>
<i>Israel Lagerfelt.</i>	<i>Hj. Halvarsson.</i>	<i>Ernst Lundell.</i>
<i>J. B. Johansson.</i>	<i>A. O. Frändén.</i>	<i>M. Svensson.</i>

I motionens syfte instämma:

Fritiof Gustafson.

Carl Bengtsson.